

KNNV

Vogelwerkgroep

De Bevelanden

Mededeling no. 27

Huiszwaluwen inventarisatie op De Bevelanden

2005

(Provincie Zeeland)

Niels de Schipper
2005

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Beschrijving onderzoeksgebied	3
Het weer in het broedseizoen van 2005	4
Werkwijze	5
Resultaten :	7
- <i>Hals van de Bevelanden</i>	8
- <i>Zuid Beveland</i>	9
- <i>Noord Beveland</i>	12
Discussie	13
Evaluatie	14
Conclusie	16
Dankwoord	17
Literatuurlijst	18

Inleiding

Ook dit jaar is het wederom gelukt om de Zeeuwse Bevelanden gebiedsdekkend op broedende Huiszwaluwen te inventariseren.

Dit natuurlijk dankzij de enthousiaste Huiszwaluwentellers van Vogelwerkgroep de Bevelanden maar ook door diverse mensen die geen lid zijn van de onze Vogelwerkgroep. Ook in 2005 is er weer zeer nauwgezet te werk gegaan en zullen de resultaten het werkelijke aantal zeer dicht benaderen.

Na een korte beschrijving van de Bevelanden, het weer in het broedseizoen en de gevolgde werkwijze, worden de resultaten besproken van de inventarisatie die uitgevoerd werd in de zomer van 2005 op de broedende Huiszwaluwen.

Voor een uitgebreide bespreking over de Huiszwaluw, het voorkomen in Zeeland en de historie van de Huiszwaluwkolonies op de Bevelanden verwijs ik naar het rapport van 2003.

En om maar alvast een klein tipje van de sluier op te lichten het gaat weer beter met de Huiszwaluwen, landelijk was er in 2004 zelfs een stijging van 16% in vergelijking met 2003. Een stijging die al 15 jaar niet meer was voorgekomen.

Beschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft de Hals, Zuid en Noord Beveland (47.000 ha).

De Hals van Zuid Beveland heeft een totaal oppervlak van circa 120 vierkante kilometer. En bevindt zich grofweg tussen het Schelde-Rijn kanaal en het kanaal door Zuid-Beveland. Het landschap wordt gedomineerd door grootschalige akkers en in mindere mate fruitteelt. Langs de Oosterschelde en Westerschelde bevinden zich enkele schorregebieden. Aan de oostkant bevindt zich het Markizaat, een groot zoetwater natuurgebied. De Hals telt 11 dorpen, 6 gehuchten en enkele oude boerenhofsteden.

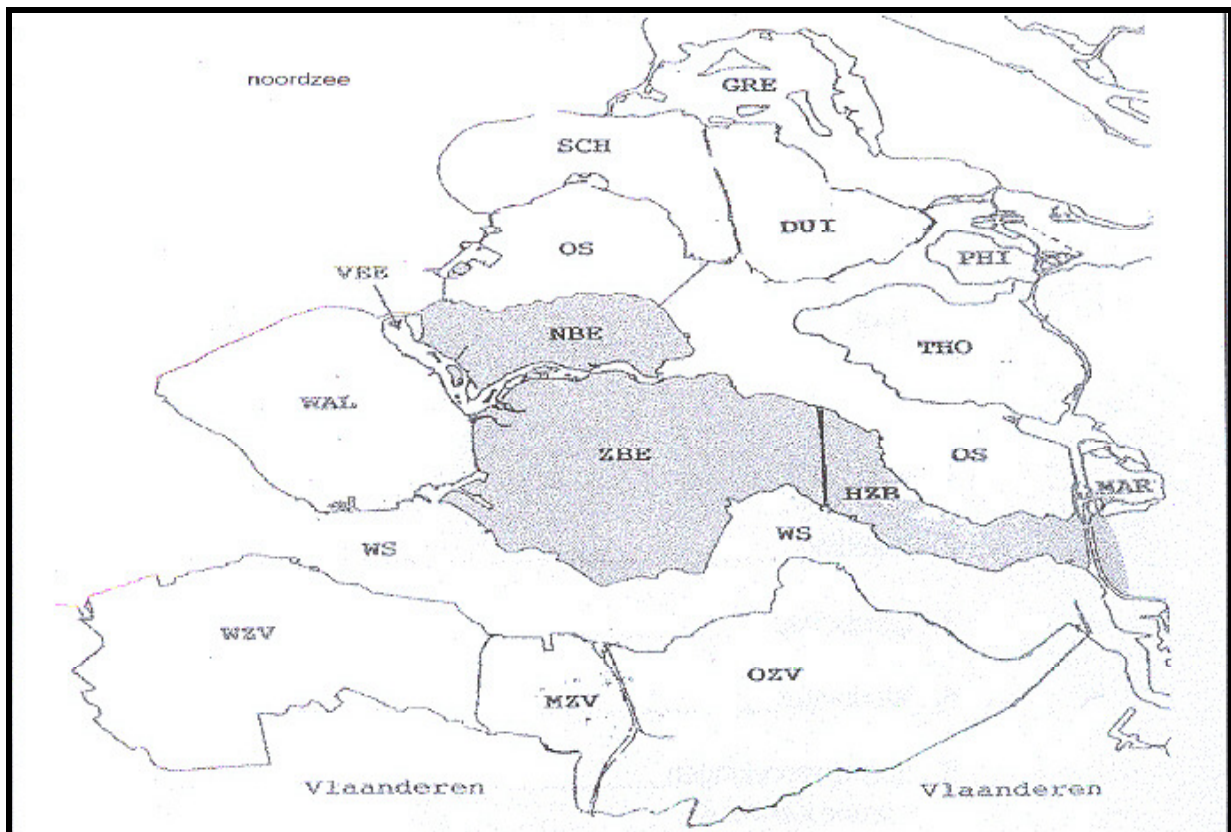
Zuid Beveland bevindt zich tussen het kanaal door Zuid Beveland en de Sloedam en is circa 250 vierkante kilometer groot.

Het gebied bestaat uit polders waar veel akkerbouw, fruitteelt en in mindere mate veeteelt wordt bedreven. Alleen in de Zak van Zuid Beveland komt nog oudland voor met kleine polders omringd door bloemrijke dijken. Aan de noordkant bevindt zich het Veerse Meer, een brakwatermeer voor veelal recreatief gebruik.

Zuid Beveland telt naast de stad Goes 14 dorpen en 6 gehuchten.

Noord Beveland is circa 100 vierkante kilometer groot en ligt tussen de Oosterschelde en het Veerse Meer in. Hier wordt het landschap gedomineerd door grootschalige akkerbouw en wat veeteelt. Aan de noordzijde bevinden zich hier enkele inlagen die natuurgebied zijn.

Noord Beveland telt 5 dorpen en 2 gehuchten.

Het weer in het broedseizoen van 2005

Het weer is enorm van invloed op de broedresultaten van vogels zo ook op die van de Huiszwaluw, is de temperatuur laag en regent het veel dan zullen er maar weinig insecten zijn en is het niet mogelijk om veel jongen groot te brengen, waardoor de aantallen drastisch kunnen dalen.

April was zeer zacht en erg wisselvallig met een gemiddelde temperatuur van 10.4 graden. Toch was het vrij zonnig met zo'n 150 uren zon. Met zo'n 60 mm regen kon april nat genoemd worden.

Mei startte tropisch warm maar tussen 5 en 18 mei lag de temperatuur laag hierna volgde herstel en met zelfs nog enkele tropische dagen. De gemiddelde temperatuur was normaal met 12.6 graden. De zon scheen zo'n 220 uur en er werd 50 mm neerslag afgetapt.

Juni had een koele start maar daarna werd het zomers warm wat resulteerde in de 36 hittegolf sinds 1901. Naast de 3 tropische dagen werden er 10 zomerse dagen en 18 warme dagen genoteerd. In Vlissingen scheen de zon 268 uur. Juni was vooral ook erg droog maar de laatste dagen viel er veel water uit plaatselijke wolkbreuken.

Juli was warm te noemen met een gemiddelde temperatuur van 17.7 graden. Maar het was ook zeer nat met 180 mm regen. Met gemiddeld 160 uren zon was juli somber, toch werden er nog 8 zomerse dagen en 20 warme dagen genoteerd.

Augustus verliep erg teleurstellend met wisselvallig weer en maar weinig zon (200 uur) ook viel er veel regen zo'n 130 mm. De gemiddelde temperatuur was laag met 16.2 graden. Aan het eind van de maand werd het op de valreep toch nog fraai en zomers warm en konden er 17 warme dagen en 5 zomerse dagen genoteerd worden.

September was een groot deel van de maand rustig en extreem zonnig met 195 uren zon.

Daarbij waren de eerste tien dagen van de maand zeer warm voor de tijd van het jaar.

Ook was het droog met 63 mm neerslag tegen 72 normaal

De gemiddelde temperatuur was 19,6 °C het hoogste gemiddelde sinds 1901. In totaal werden er in september zeven zomerse dagen genoteerd tegen één normaal.

Het was in 2005 geen super Huiszwaluwen zomer zoals in 2003 en in mindere mate zoals in 2004 maar toch mochten we wederom niet klagen. Hoewel de meeste binnenlandse vakantiegangers daar toch anders op terug kijken vrees ik.

Het was relatief warm er waren weer redelijk wat vliegende insecten althans ik werd met enige regelmatig door muggen gestoken. Ook viel er regelmatig een buitje regen om de klei voorraad op peil te houden. En net als in 2004 viel de maand augustus weer erg tegen, wat mogelijk het resultaat van de tweede broedsels negatief heeft beïnvloed.

Gelukkig maakte de maand september veel goed, en was ook de warmste ooit.

Werkwijze

De Huiszwaluwentelling is volgens de handleiding LSB kolonievogels/zeldzame soorten van de SOVON uitgevoerd (van Dijk 1996).

Dit houdt in dat ertussen de datumgrenzen van 15 juli en 15 augustus eenmaal bewoonde nesten zijn geteld. Deze tellingen zijn op de fiets of te voet uitgevoerd waarna de gegevens op veldkaarten werden ingevuld.

Onder bewoonde nesten werd verstaan: nesten waar aan gebouwd word, nesten die voltooid zijn en die in goede gave conditie zijn en nesten met jongen (let op in en uit vliegende vogels en verse poep onder het nest).

Alle woonkernen zijn zodoende geïnventariseerd en ook is het gehele buitengebied van de Bevelanden uitgekamd op broedende Huiszwaluwen.

Kolonievogels en zeldzame soorten

Handleiding landelijke soortenonderzoek broedvogels (LSB)

Inventarisatie *Half mei tot begin september*

Datum grens *15 juni-15 augustus gehele dag*

Methode Minimaal eenmaal nesten tellen tussen de datumgrenzen, bij voorkeur in begin augustus.

Bewoonde nesten tellen: nesten waar aan gebouwd word, nesten die voltooid zijn en die in gave conditie zijn (let op in en uit vliegende vogels) en nesten met jongen(let op uitwerpselen onder de nesten)

Nieuwe nesten worden op een andere plaats gebouwd of oude nesten worden geannexeerd. Houdt rekening met door mussen bewoonde nesten, herkenbaar aan nestmateriaal (veren, stro), dat uit de nestopening hangt.

Interpretatie Hoogste aantal nesten aanhouden.

Nestbouw kan, vooral bij droog weer, enkele weken in beslag nemen.

Vestiging tot in juli; telling voor begin juli doorgaans onvolledig.

Biotoop Gebouwen of bouwwerken.

Hieronder een opsomming van alle geïnventariseerde woonkernen en hun tellers, zonder hun inzet was deze telling niet mogelijk geweest.

Ook is door de tellers geheel het buitengebied van de Bevelanden geïnventariseerd waar ook nog enkele niet eerder ontdekte kolonies aanwezig waren.

plaats	teller	plaats	teller
Zuid-Beveland		Zuid-Beveland	
Hansweert	Frank Nijse	Baarland	Boudewijn Jaccobuse
Schore	Frank Nijse	Hoedekenskerke	Boudewijn Jaccobuse
Biezelingse	Niels de Schipper	'sHeer Abtskerke	Jeanet Wisse
Kapelle	Niels de Schipper	Sinoutskerke	Jeanet Wisse
Eversdijk	Niels de Schipper	Kwadendamme	Peter Boelee
Wemeldinge	Addy en Rini Snoep	Oudelande	Gijs van Zonneveld
Kattendijke	Rogier Boogaard	Ellewoutsdijk	Ton Stapels
Kloetinge	Niels de Schipper	Driewegen	Peter Boelee
Wilhelminadorp	Rogier Boogaard	Ovezande	Wilco, Richard Wisse
Goesse Sas	Rogier Boogaard	Nisse	Peter Alblas
Goesse meer	Corné Eckhard	Heinkenszand	Peter Alblas
Goes-Oost	Ies Meulmeester	's-Heerenhoek	Niels de Schipper
Goes-Zuid	Ies Meulmeester		
Oostmolenpark	Ies Meulmeester	Noord-Beveland	
Over-Zuid	Ies Meulmeester	Kats	Joop de Wild
Zonnewest	Ies Meulmeester	Colijnsplaat	Jacobien Bakker
Goes-West	Mark Hoekstein	Kortgene	Nettie Wilderom
Goes centrum	Ies Meulmeester	Wissenkerke	Gert van Bergeik
Goes-Noord	Ies Meulmeester	Geersdijk	Bianca Bassant
Noordhoek	Corné Eckhard	Kamperland	Gert van Bergeik
'sH-Hendrikskinderen	Mark Hoekstein		
Wolphaartsdijk	Ies Meulmeester	Hals v/d Bevelanden	
Oud-Sabbinge	Ies Meulmeester	Bath	Niels de Schipper
'sHeer Arendskerke	Paul de Kort	Rilland	Niels de Schipper
Eindewege	Paul de Kort	Stationsbuurt	Niels de Schipper
Lewedorp	Kees Los	Krabbendijke	Niels de Schipper
Nieuwdorp	Kees Los	Waarde	Niels de Schipper
Borssele	Wim de Wilde	Oostdijk	Niels de Schipper
S`-Gravenpolder	Wim de Wilde	Kruiningen	Dick Reijnhout
Langeweegje	Peter Boelee	Yerseke	Addy en Rini Snoep

Resultaten

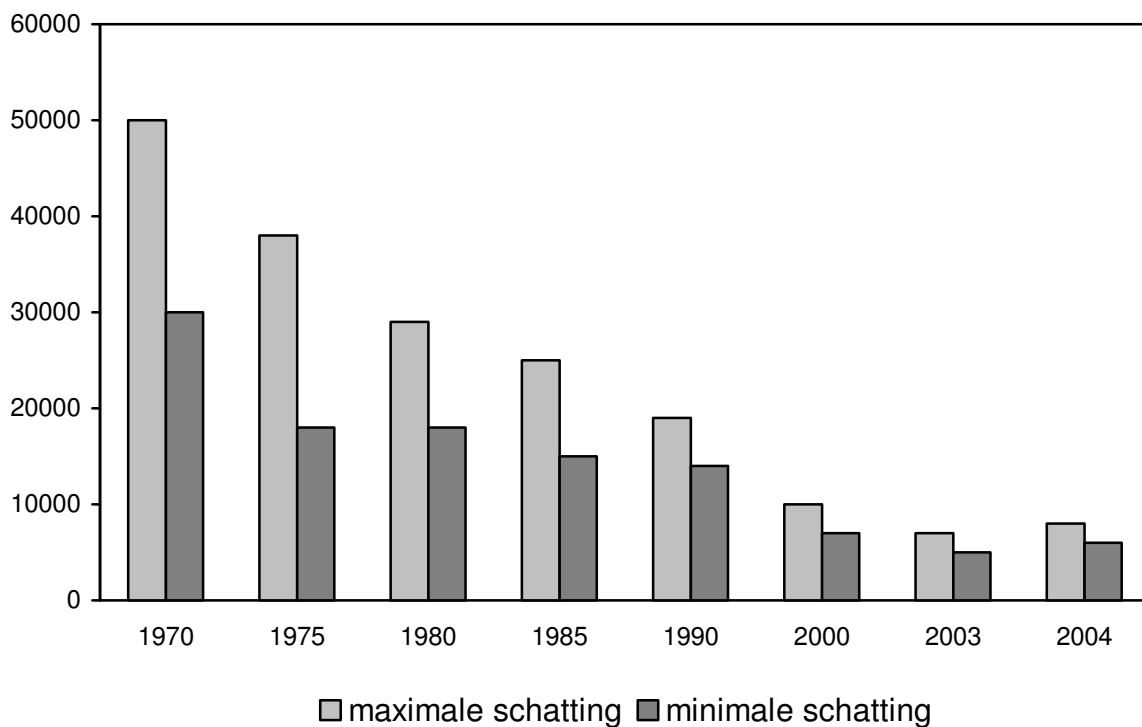
In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken van de telling in 2005. Voor een uitgebreide bespreking van de kolonies en hun historie verwijs ik naar het verslag van de telling in 2003.

Tijdens de telling van 2005 zijn er net zoals bij de telling van 2004 ook nog een aantal niet eerder opgemerkte kolonies ontdekt. Deze zijn in de tabellen cursief en vet gedrukt aangegeven, omdat van sommige nieuwe plekken ook de resultaten van 2004 bekend waren zijn de aantallen wat gewijzigd ten opzichte van de telling die in 2004 werd uitgevoerd. Ook zijn er nog enkele kleine schoonheids foutjes (dubbel tellingen) weggepoetst.

Om het geheel wat overzichtelijk te houden is Zuid Beveland opgedeeld in de gemeentes.

Globale afname huiszwaluw in Zeeland (1970-2004)

(Broedvogels van Zeeland)

Hals van de Bevelanden (793)

Gemeente Reimerswaal (793)

Dit jaar zat het de Huiszwaluwen in Bath wederom niet mee, het toevluchtsoord wat vorig jaar als een geschenk kwam stond dit jaar in de steigers. Dit was ook goed te zien aan de afname, namelijk van 90 naar 62 nesten. Waarschijnlijk is een groot deel van de Huiszwaluwen van Bath naar Rilland vertrokken, want daar steeg het aantal van 86 in 2004 naar maar liefst 123 in 2005. Ook in Waarde steeg het aantal boven de honderd in 2005. Krabbendijke bleef nog steeds met kop en schouders boven alle dorpen op de Bevelanden uitsteken met het ongelofelijke aantal van 147 nesten.

Nog een positief bericht rond Krabbendijke was dat de hoeve Oostpolder weer Huiszwaluwen onder de goot had. De eigenaresse vertelde mij dat de schuur in 2002 een grondige schilderbuurt had gehad en tot haar grote spijt in 2003 geen Huiszwaluwen waren terug gekeerd. Maar gelukkig zaten er in 2004 weer al twee en in 2005 maar liefst negentien. De kolonies aan de andere boerenhofstede's Middenhof, Schalkhoeve, Seemaerte en de uien fabriek nabij de Oostdijk stegen maar licht in aantal. De enige die er echt uitsprong was de kolonie aan de hoeve Westhof namelijk van 48 naar 67 nesten.

In de overige dorpen van de Hals; Oostdijk, Kruiningen en Yerseke was de stijging minder spectaculair dan in 2004 maar toch weer een lichte stijging.

Helaas werd er ook in 2005 geen broedgeval vastgesteld in de Stationsbuurt.

Hals van de Bevelanden	atlasblok	2005	2004	2003
Bath		62	90	99
Rilland		123	86	63
Stationsbuurt			0	1
Westhof	49-42-35	67	48	60
Middenhof	49-43-22	21	25	18
Schalkhoeve	49-52-13	42	40	49
Volkerdorp/Damespolder	49-44-32	0	0	0
<i>Oostpolder hoeve</i>	49-42-33	19	2	0
Krabbendijke		147	108	110
Waarde		102	88	46
Gemaal Waarde	49-41-44	8	6	4
Oostdijk		26	30	19
Uienfabriek Oostdijk	49-41-14	85	77	47
Kruiningen		19	14	4
Yerseke		36	31	16
Seemaerte (Zanddijk)	49-31-32	36	34	13
totalen		793	679	549

Enkele wetenswaardigheden in 2005 zijn dat de grootste subkolonie (85) zich aan de uien fabriek nabij de Oostdijk bevindt en tevens ook de grootste kolonie aan één gebouw is op de Bevelanden. Andere grote kolonies onder één dak waren hoeve Westhof (67), de Schalkhoeve (42) en aan de Zanddijk (30) nabij Yerseke en dat Krabbendijke nog steeds het dorp is met de meeste Huiszwaluwen (147) van de Bevelanden gevolgd door Rilland (123) en Waarde (102).

Zuid Beveland (761)

Gemeente Kapelle (191)

Ook in de gemeente Kapelle stegen de aantallen, welliswaar niet zo hard als in 2004. Vooral in Wemeldinge ging het hard omhoog van 28 in 2004 naar 43 stuks in 2005. Maar ook op Schore hadden de Huiszwaluwen het naar hun zin en gingen van 5 naar 11 nesten. Ook Hansweert klimt zo zachtjes aan weer uit zijn dal en steeg naar 22 nesten. Zo ook in Kruiningen wat aan de andere kant van het kanaal ligt. Het gaat dus weer goed in die hoek. Ook bleek maar weer eens hoe makkelijk een kolonie te missen is zoals die in de Kapelse moer bij hoeve Doeselaar. Een gebied waar ik toch vrij vaak kon om te vogelen. De nesten waren goed verstopt achter de daklijsten en zodoende niet zichtbaar van de openbare weg. Enig minpuntje in de gemeente Kapelle was dat de Klazinahoeve afgelopen winter van nieuwe daklijsten was voorzien, wat overigens hard nodig was. Dit resulteerde helaas in een behoorlijke daling van 25 naar 6 nesten. Laten we hopen dat dit volgend jaar weer ruimschoots goed gemaakt word, de ervaring leert gelukkig van wel.

Zuid Bev. (gem. Kapelle)	atlasblok	2005	2004	2003
Hansweert		22	15	6
Schore		11	5	5
Hoeve Doeselaar	48-38-24	15	7	-
Biezellinge		27	22	13
Kapelle		39	33	23
Eversdijk		4	8	4
Klazinahoeve	48-37-45	6	25	20
Prinsenhof	48-37-45	7	3	-
Wemeldinge		43	28	21
Zwartenburg	48-28-41	17	14	14
totalen		191	160	106

Gemeente Goes (220)

In Kloetinge werd zoals ik eigenlijk al verwachtte geen broedgeval meer vast gesteld. Jammer! Ook in Goes Noord werden dit jaar geen Huiszwaluwen meer gevonden hun laatste bolwerkje is door diverse oorzaken niet meer geschikt, en ook in het Goesse Meer werden helaas geen Huiszwaluwen nesten meer gevonden. En na het slechte nieuws nu dan het goede nieuws. De hoeve De Mosselbank gelegen naast het Goesse Meer gaf wel onderdak aan onze gevleugelde vrienden. In 2004 slechts 3 nesten maar in 2005 zaten er alweer 11 nesten. In de Blauwe wijk stegen de aantallen ook hard van 3 naar 16 nesten. Zo ook op de hoeve Veldzicht nabij het Westerschenge waar de kunstnesten hun vruchten beginnen af te werpen en ging van 19 naar 28. Blijkbaar is het goed toeven rond het Westerschenge want ook aan de Nieuw Kraaijertsedijk werden 13 nesten geteld tegen 4 in 2004. Zo ook aan het gebouwtje van Sluis De Piet waar 12 bezette nesten werden genoteerd.

Eigenlijk mogen we ook in de gemeente Goes weer best tevreden zijn. Door de band genomen werd op elke locatie wel een toename van het aantal nesten vastgesteld en dat tegen de lichte afname van 2004. Behalve dan in de stad Goes zelf waar het aantal jammer genoeg verder afnam.

Zuid Bev. (gem. Goes)	atlasblok	2005	2004	2003
Kattendijke		8	8	5
Kloetinge		0	1	19
Waanskinderen	48-27-55	9	9	0
Goes-Noord		0	3	3
Goes-Zuid		7	6	4
Goes-West		2	2	1
Goes-Oost		0	0	0
Goes centrum		1	2	0
Zonnewest		0	0	0
Over-Zuid		0	0	0
Noordhoek		0	0	0
Oost molenpark		0	0	0
Goesse meer		0	0	1
Goesse Sas		0	0	0
Hoeve Rotterdam	48-27-14	0	0	0
Hoeve Mosselbank	48-27-14	11	3	0
Wilhelminadorp		36	36	39
Blauwe wijk	48-26-15	16	3	3
Rode wijk	48-26-24	4	4	0
Wolphaartsdijk		24	15	20
Haven Wolphaartsdijk		0	0	0
Oud-Sabbinge		1	1	0
Sluis de Piet	48-25-22	12	8	5
Nieuw kraaijertsedijk	48-25-33	13	4	3
Veldzicht	48-25-12	28	19	21
Meerkoetweg 12	48-25-32	12	16	10
Eindewege		20	13	12
's-Heer Arendskerke		10	7	12
'sH-Hendrikskinderen		6	5	5
Totalen		220	165	163

Gemeente Borsele (353)

Vorig jaar konden we op het grondgebied van de gemeente Borsele nog een behoorlijke stijging vaststellen. Helaas zette deze stijging in 2005 niet verder door en er werden maar 10 nesten meer gevonden. Zo blijkt dat geen Huiszwaluwen jaar hetzelfde is, wat het jaarlijks tellen van broedende Huiszwaluwen des te interessanter maakt.

Verheugend was de vondst van 4 nesten in 's-Heerenhoek en 2 nesten op Driewegen, en natuurlijk ook de explosieve stijging in De Graszode. Maar ook opvallend was de daling in s'Gravenpolder, Nisse en Hoeve De Blazekop. En helaas werden er ook in 2005 wederom geen broedende Huiszwaluwen gevonden in Lewedorp.

Zuid Bev. (gem. Borsele)	atlasblok	2005	2004	2003
S`Gravenpolder		12	20	12
Weeldijk	48-37-53	11	7	8
Magdalenahoeve	48-37-23	29	23	18
Kwadendamme		42	37	6
Langeweegje		36	36	27
'sHeer Abtskerke		18	15	8
Sinoutskerke		0	0	0
Nisse		5	14	6
Zwaakhoek	48-36-55	3	7	5
manege Brilletjesdijk	48-46-23	4	4	2
Ovezande		3	3	3
Blazekop	48-45-25	8	19	-
Rietveldweg	48-45-14	7	6	-
Hoedekenskerke		20	25	14
Baarland		8	4	4
Oudelande		31	26	7
Ellewoutsdijk		36	39	35
Gemaal Ellewoutsdijk		0	0	0
Driewegen		2	0	2
Borsele		4	6	3
Korte Zuidweg	48-45-33	2	4	3
Hollestelleweg	48-45-14	10	5	4
's-Heerenhoek		4	0	0
Lewedorp		0	0	1
Nieuwdorp		4	2	2
De Graszode	48-35-14	26	12	7
Stoofweg	48-35-21	10	8	5
Heinkenszand		10	12	0
Oudelandeweg	48-35-35	8	7	-
Totalen		353	341	182

Hier volgen nog enkele wetenswaardigheden uit Zuid Beveland. Het dorp Wemeldinge (43) herbergde de meeste broedparen en was tevens de grootste subkolonie op Zuid Beveland gevolgd door Kwadendamme (42) en Kapelle (39). De grootse kolonie aan één gebouw was een nieuwe met stip op nummer één dus te vinden aan de Magdalenahoeve (29), gevolgd door verrassend de Graszode (25) en op de derde plaats nog steeds de kolonie aan de Zomerweg in Ellewoutsdijk (23).

Noord Beveland (304)

Gemeente Noord Beveland

Evenals de vorig jaar stegen de aantallen Huiszwaluwen wederom hard op Noord Beveland. Ook dit jaar werden weer een tweetal locatie bijgeschreven die nog niet eerder waren opgemerkt. In beide gevallen betrof het kolonies aan boerderijen in het buitengebied, die in 2004 nog maar klein van aantal waren.

Verrassend was ook de stijging in Kats van 7 naar maar liefst 17 maar ook Kamperland mocht er zijn met zijn 8 nesten vorig jaar en nu in 2005 met 25 nesten. Maar natuurlijk ook de Hoekhof en de Mariahoeve stegen weer hard.

Noord Beveland	atlasblok	2005	2004	2003
Kats		17	7	7
Kortgene		30	34	24
Prinsendijk	48-15-15	0	0	3
Colijnsplaat		57	68	49
Camping Orisant	42-56-33	3	2	2
camping de mattenburg	42-56-32	3	2	0
Emmelissedijk	42-55-35	30	34	26
Wissenkerke		17	10	2
Kamperland		25	8	7
Geersdijk		35	32	26
Hoekhof	42-55-55	15	5	-
Baashuisweg	42-54-53	22	8	-
Stroodorp		0	0	0
<i>Gr. Middenhof</i>	42-24-31	4	2	-
<i>Wilhelminahoeve</i>	48-14-45	11	1	-
Mariahoeve	48-14-45	29	13	-
totalen		304	226	146

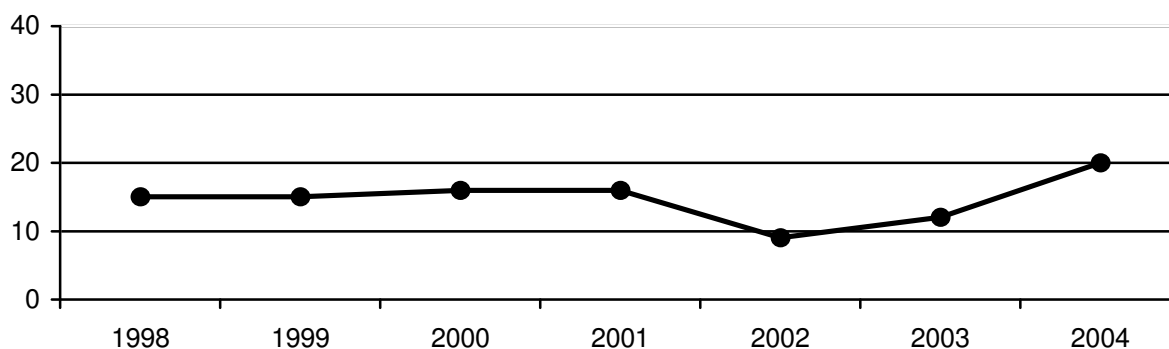
Colijnsplaat was wederom weer het dorp met de meeste Huiszwaluwen (57) op Noord Beveland gevolgd door Geersdijk (35). Dit jaar was de eerste plaats voor de grootse subkolonie wederom weggelegd voor de Emmelissedijk (34) gevolgd door Mariahoeve (29)

Discussie

Uit de gegevens blijkt dat de laatste twee jaar de Huiszwaluwenpopulatie weer aardig in de lift zit. Daarbij moet worden opgemerkt dat de Huiszwaluwenpopulatie per jaar sterk kan wisselen, hetgeen een natuurlijk verschijnsel is voor de soort. Deze stijging is waarschijnlijk te danken aan het uitzonderlijk goede zomerweer in het broedseizoen van 2003.

Dat het ook anders kan blijkt wel uit het gegeven dat landelijk in 2002 de Huiszwaluw zijn voorlopig diepte punt had bereikt, dit waarschijnlijk door de gevolgen van een reeks natte en koude zomers (2000, 2001 en 2002) met maar weinig voedsel. Waardoor de Huiszwaluwen weinig jongen groot brachten en weer al vroeg vertrokken naar hun overwinteringsgebied. Deze negatieve tendens werd toentertijd ook in Walcheren en op Schouwen- Duiveland vastgesteld. Hoogst waarschijnlijk heeft dit ook op de Bevelanden gespeeld maar veel gegevens uit die tijd zijn helaas niet voor handen, behalve van s'Gravenpolder dan.

Aantalverloop 1998-2004 s'Gravenpolder

2003 was dus een gedenkwaardige zomer de hoge temperaturen en de vele vliegende insecten waren voor alle soorten zwaluwen zeer gunstig. Dit heeft hoogst waarschijnlijk ook gezorgd voor een gunstig broedresultaat en geringe sterfte onder de jongen. Wat weer resulteerde in hoge cijfers in 2004. Zeker omdat deze gunstige omstandigheden tot ver in september duurden hebben veel Huiszwaluwen een tweede of zelfs een derde nest met jongen groot gebracht. Vooral dit soort vervolglegels doet de populatie explosief groeien.

Onduidelijk blijft echter of er nog meer factoren van invloed zijn. Deze factoren zouden gezocht kunnen worden in het overwinteringsgebied maar ook tijdens de trek. Dat dit van invloed kan zijn blijkt wel uit het gegeven dat na 1974 de populatie flink afnam, wat mogelijk werd veroorzaakt door het verongelukken van veel Huiszwaluwen in de Alpen door uitzonderlijk slecht weer tijdens de najaarstrek.

Ook blijft het een vraagteken wat er zich precies afspeelt in het Afrikaanse overwinteringsgebied. Zoals de invloed van de voedselsituatie en de klimatologische factoren aldaar. De Huiszwaluwen zijn er min of meer spoorloos, zelden worden er grote groepen van duizenden Huiszwaluwen waargenomen. Terwijl er bij de Boeren en Oeverzwaluwen op slaappleaatsen vele honderdduizenden worden geteld. Het schijnt dat de Huiszwaluwen er net zoals de Gierzwaluw grotendeels hoog in de lucht verblijft en probeer daar dus maar eens iets over te zeggen.

Evaluatie

Hals van de Bevelanden (793)

In de Hals van de Bevelanden werden in 2004 in totaal 679 Huiszwaluwen nesten gevonden en werden de aantallen op 700 geschat. In 2005 werden er in totaal 793 bezette nesten geteld dat zijn er 114 meer dan in 2004. Een stijging van bijna 17% bijna net zo veel als in 2004 toen de stijging zo'n 20% betrof. Het is bijna ongelooflijk dit succes verhaal in de Hals.

Het geschatte aantal voor de Hals van Zuid Beveland komt dan ook op zo'n 825 nesten Opvallend was dat de grootse stijgingen van aantallen zich op plekken voordeden waarin 2003 en 2004 de aantallen laag waren. Ook was waar te nemen dat de meeste grote kolonies in het buitengebied maar licht stegen en sommige zelfs iets in aantal afnamen.

jaar	2003	2004	2005
Aantal broedpaar	549	679	793
Aantal verloop		+130	+244
Stijgingpercentage		+20%	+44%

Zuid Beveland (764)

Op Zuid Beveland werden tijdens de vorige telling 666 nesten vastgesteld en werden hier de aantallen broedende Huiszwaluwen op 700 stuks geschat

In 2005 werden er totaal 764 nesten opgespoord, een kleine honderd meer dan in 2004.

Dit komt overeen met een stijging van 15% tegenover een stijging van 31% in 2004.

Opvallend was dat de aanwas vooral groot was rond zowel het Ooster- als het Westerschenge, terwijl in de Zak van Zuid Beveland de aantallen gelijk bleven of maar licht stegen.

Het geschatte aantal broedparen van de Huiszwaluw zal zo om en nabij de 800 stuks liggen.

jaar	2003	2004	2005
Aantal broedpaar	451	666	764
Aantal verloop		+215	+313
Stijgingpercentage		+31%	+69%

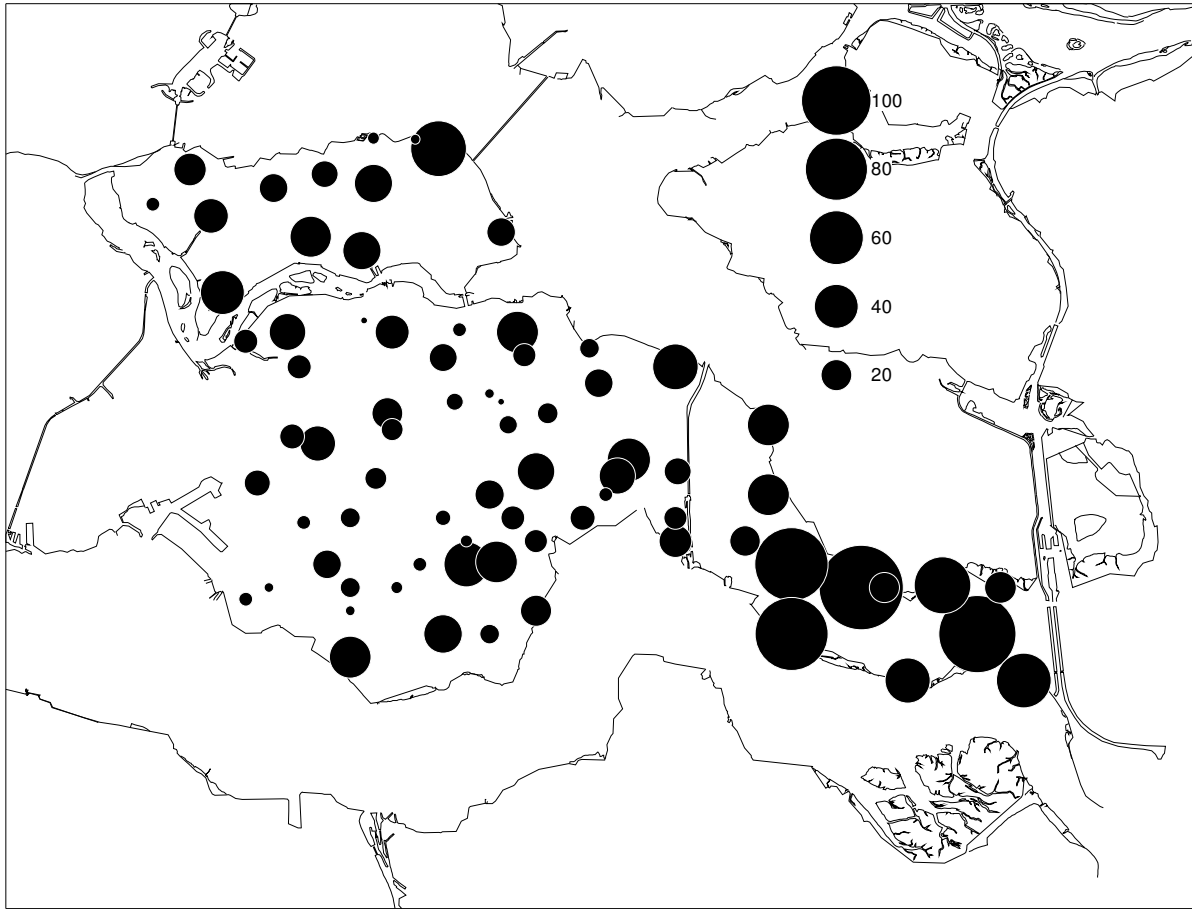
Noord Beveland (304)

Op Noord Beveland werden tijdens de vorige telling 220 nesten genoteerd in 2005 werden er 304 bezette nesten gevonden dit is een stijging van 84 nesten. Net als in de Hals ook weer een echt succes verhaal. Zeker in procenten gezien, namelijk een stijging van 38 % iets minder dan 2004 dus, toen was het 46%. En in vergelijking met 2003 een verdubbeling van de aantallen.

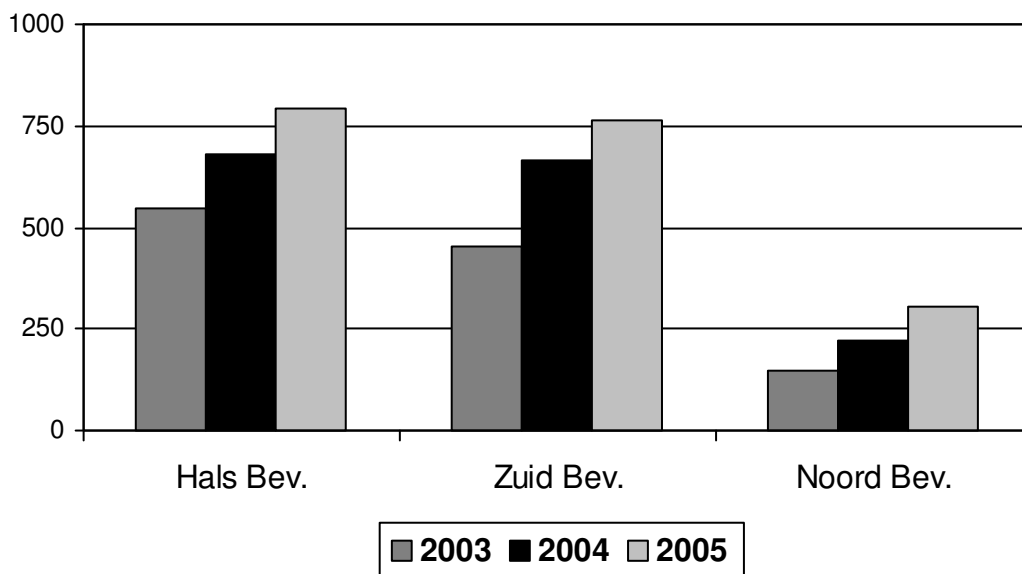
Op Noord Beveland was ook weer waar te nemen dat vooral de dorpen met lage aantallen in 2003 en 2004 weer hard stegen. Mooi was ook te zien hoe enkele nieuw ingenomen boerderijen enorm hard in aantal stegen. Het totale aantal schat ik op 325 nesten voor het seizoen van 2005.

jaar	2003	2004	2005
Aantal broedpaar	146	220	304
Aantal verloop		+74	+158
Stijgingpercentage		+46%	+108%

Verspreiding van de Huiszwaluw op de Bevelanden in 2005

Aantalverloop deelgebieden 2003-2005

Conclusie

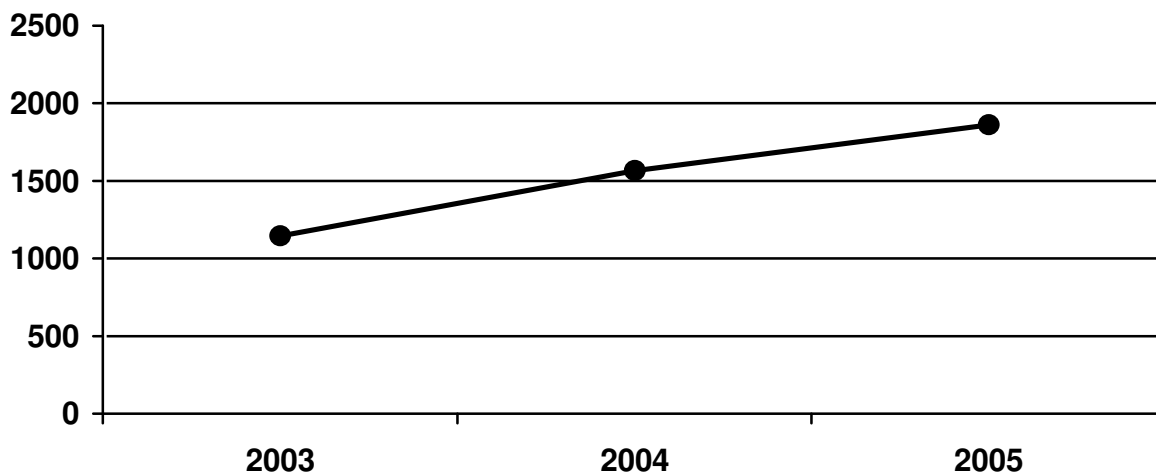
Tijdens de telling van 2005 werden op geheel de Bevelanden 1861 Huiszwaluwen nesten geteld. In 2004 werden 1565 nesten opgespoord. Dit is op de kop af 296 nesten meer. Het geschatte aantal broedpaar van de Huiszwaluwen op de Bevelanden voor 2005 komt dus op 1950 stuks.

Dit aantal brengt ons tot een stijging van 18 % in vergelijking met de telling van 2004, toen stegen de aantallen zelfs met 30%. En gaan we het aantal van 2005 vergelijken met die van 2003, toen werden er 1146 nesten geteld en was het geschatte aantal 1200, geeft mijn rekenmachine een verschil aan van 715 nesten, dat is een stijging van ruim 62% ongelofelijk!

Opvallend was dat deze toename vooral doorzette op locaties waar de aantallen in 2003 laag waren en waar ook in 2004 een toename werd vast gesteld. Ook was goed te zien dat in de meeste nieuw gevormde kolonies de groei explosief was. Eigenlijk was er over de hele linie wel een stijging te zien, vooral op plaatsen waar de dichtheden laag waren. Dit zou dus kunnen betekenen dat er voor de Huiszwaluwen op de Bevelanden best nog wel meer groei mogelijkheden zijn in de komende jaren. Een mooi perspectief voor de toekomst.

Deze spectaculaire stijging is hoogst waarschijnlijk het gevolg van gunstige omstandigheden in het overwinteringsgebied en het enorme goede broedseizoen in 2003. Het mooie zomerweer bleef toen tot diep in het najaar aanhouden waar vooral de vervolglegels veel profijt van hebben gehad. En juist uit deze legels komt de populatiegroei. En natuurlijk ook dankzij de gunstige zomers van de afgelopen twee jaar kon deze stijgende lijn doorgezet worden.

Aantalverloop op de Bevelanden 2003-2005

Dankwoord

Zeer dankbaar ben ik de volgende personen die de steden, dorpen en velden zijn ingetrokken om de Huiszwaluwen en hun nesten op te sporen: Ton Stapels, Frank Nijse, Addy en Rini Snoep, Dick Reijnhout, Kees Los, Boudewijn Jacobusse, Peter Alblas, Ies Meulmeester, Paul de Kort, Corné Eckhard, Rogier Boogaard, Wim de Wilde, Peter Boelee, Jeanet Wisse en haar beide zonen Richard en Wilco die samen Ovezande telden maar ook Gert van Bergeik, Nettie Wilderom en André Hannewijk die de telling op Noord Beveland coördineerde. Tevens verzorgt Andre Hannewijk de verkoop van kunstnesten op de Bevelanden.

Maar natuurlijk ook de mensen die geen lid zijn van onze vogelwerkgroep maar net zo enthousiast meetelden namelijk; Bianca Bassant, Joop de Wild en Jacobien Bakker op Noord Beveland en Gijs van Zonneveld in Oudelande

Ik hoop dan ook van harte dat al deze genoemde personen zich het volgende telseizoen ook weer net zo enthousiast willen inzetten als de afgelopen seizoenen. Want vooral de lang lopende tellingen in een vast gebied zijn van zeer grote waarde voor de wetenschap, ik denk dan ook dat in de afgelopen drie telseizoenen de fundamenten hiervoor gelegd zijn.

Van de volgende personen mocht ik oude gegevens gebruiken; David Tempelman, Jethro Waanders en André Hannewijk die tevens de telling coördineerde op Noord Beveland. Zonder deze gegevens was het maken van dit rapport onmogelijk geweest. Veel dank hiervoor.

Ook wil ik Mark Hoekstein bedanken niet alleen voor het tellen van de nesten maar toch zeker ook voor het kritisch doornemen van dit rapport en het maken van de stippenkaart.

En natuurlijk niet te vergeten Addy en Rini Snoep die ook dit jaar weer de vermenigvuldiging van dit rapport verzorgden.

Tenslotte.....

Is na het lezen van dit rapport uw interesse gewekt voor de Huiszwaluw en heeft u zin om komend seizoen ook wat telwerk te verrichten, neem dan gerust eens contact op met mij.

Niels de Schipper, Spaarlingsstraat 30, 4421 GE, Kapelle
Tel. 0113-343304
E-mail : nielsde@zeelandnet.nl

Literatuurlijst

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Vergeer, J-W. & G. van Zuylen 1994. Broedvogels van Zeeland. Uitgeverij KNNV / Stichting Uitgeverij SOVON.

Van Dijk A.J. & Husting F. 1996. Broedvogelinventarisatie Kolonievogels en Zeldzame Soorten (handleiding Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels). SOVON, Beek-Ubbergen.

Van Dijk A.J. 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken. SOVON, Beek-Ubbergen.

SOVON Nieuws. Nieuwsbrief van SOVON Vogelonderzoek Nederland 16, jaargang nummer 2 mei 2003. Beek-Ubbergen.

SOVON Nieuws. Nieuwsbrief van SOVON Vogelonderzoek Nederland 17, jaargang nummer 2 juni 2005. Beek-Ubbergen.

Tempelman, D. 1995. De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de gemeente Borsele, in de jaren 1989-1995. Heelblaadje 13 (5): 4-13.

Werkblad Zomer Gasten in Zeeland van Stichting Landschapsbeheer Zeeland. Nanning-Jan Honingh, Stichting Landschapsbeheer Zeeland. April 2002.

Bouw mee met de Huiszwaluw. Informatie folder van Vogel Bescherming Nederland, 2000.

Enkelaar.H. 1969. De Huiszwaluw als Broedvogel in Zeeland in 1969. De Composiet Derde jaargang nummer 5.

Waanders.J.1986. De Huiszwaluw als Broedvogel op Zuid-Beveland. De Kemphaan Vierde jaargang.

Waanders.J. 1988. De Huiszwaluw als Broedvogel op Noord-Beveland in 1988. De Kemphaan

Waanders.J. 1989. De Huiszwaluw als Broedvogel op Oost-Zuid-Beveland. De Kemphaan in 1987. De Kemphaan vijfde jaargang.

Internet sites

KNMI, de Bilt, www.knmi.nl